

Số: 807/TB - VKSTC

Hà Nội, ngày 12 tháng 10 năm 2020

THÔNG BÁO

Rút kinh nghiệm trong công tác kiểm sát giải quyết các vụ án dân sự

Thông qua công tác kiểm sát giải quyết vụ án dân sự theo thủ tục giám đốc thẩm, Viện kiểm sát nhân dân tối cao thông báo rút kinh nghiệm về những sai sót, vi phạm trong vụ án: "Tranh chấp đòi tài sản" giữa nguyên đơn: Bà Lý Thị Xinh với bị đơn là ông La Văn Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy.

1. Nội dung vụ án

Nguồn gốc nhà đất số 29 Lê Lợi, Khu vực 1, phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang là của ông Huỳnh Văn Na và bà Lý Thị Xinh nhận chuyển nhượng của bà Lý Thị Thanh. Theo nguyên đơn năm 1995 ông Na, bà Xinh có cho vợ chồng ông La Văn Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương ở nhờ, việc ở nhờ chỉ thỏa thuận miệng với nhau. Ngày 15/8/2002 bà Lý Thị Xinh được Ủy ban nhân dân huyện Phụng Hiệp, tỉnh Cần Thơ (cũ) cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu nhà ở và quyền sử dụng đất. Công văn số 151/PTNMT ngày 17/11/2014 của Phòng Tài nguyên và Môi trường thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang xác định việc cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu nhà ở và quyền sử dụng đất cho bà Xinh là đúng trình tự, thủ tục theo quy định của pháp luật. Nguyên đơn thế chấp nhà đất trên để bảo đảm khoản vay của ông Dũng, bà Hương tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy. Nguyên đơn yêu cầu Tòa án giải quyết buộc ông Dũng bà Hương trả lại phần đất và căn nhà tranh chấp nêu trên và buộc ông Dũng và bà Hương trả nợ cho Ngân hàng; nếu ông Dũng, bà Hương không còn khả năng trả nợ cho Ngân hàng thì giải quyết theo quy định của pháp luật.

Bị đơn ông Dũng, bà Hương cho rằng nhà đất tranh chấp trên ông bà được ông Na, bà Xinh đã tặng cho ông bà từ năm 1995. Quá trình sử dụng căn nhà xuống cấp, năm 2001 vợ chồng ông Dũng có xây mới căn nhà phía sau, cải tạo sửa chữa nhà phía trước và nộp tiền xây dựng bờ kè cho Nhà nước. Năm 2002 bà Xinh được cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu nhà ở và quyền sử dụng đất ông Dũng, bà Hương không biết nên không đồng ý với yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn.

2. Quá trình giải quyết vụ án.

Bản án dân sự sơ thẩm số 49/2017/DS-ST ngày 06/10/2017 của Tòa án nhân dân tỉnh Hậu Giang quyết định:

1. Chấp nhận yêu cầu khởi kiện của bà Lý Thị Xinh, có chị Huỳnh Tú Trân làm đại diện cho các đồng thừa kế quyền và nghĩa vụ tố tụng của bà Lý Thị Xinh.

2. Không chấp nhận yêu cầu phản tố của bị đơn ông La Anh Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương.

3. Chấp nhận yêu cầu độc lập của Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy đối với ông La Anh Dũng.

4. Buộc ông La Anh Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương trả lại căn nhà và đất có diện tích 62,5m², thửa 232 và 255, tờ bản đồ số 17, tọa lạc tại số 29 Lê Lợi, Khu vực 1, phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang.

5. Buộc các đồng thừa kế của bà Lý Thị Xinh có trách nhiệm trả lại cho ông La Anh Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương số tiền 124.253.406đ.

6. Buộc ông La Anh Dũng trả cho Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy (tính đến ngày 04/10/2017) tổng số tiền 731.929.615đ, trong đó có gốc là 381.750.000đ, lãi trong hạn là 260.914.194đ, lãi quá hạn là 89.265.421đ và lãi phát sinh theo hợp đồng để khi tất nợ. Ghi nhận sự tự nguyện của nguyên đơn về việc dùng phần đất và nhà số 29 Lê Lợi, Khu vực 1, phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang đảm bảo cho hợp đồng tín dụng số 7001-LAV-201400575/HĐTD ngày 25/01/2014 giữa ông La Anh Dũng với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy. Nếu ông Dũng, bà Hương không thanh toán cho Ngân hàng hoặc thanh toán không đầy đủ thì Ngân hàng có quyền yêu cầu phát mãi tài sản mà bà Xinh đã bảo lãnh là căn nhà và đất số 29 Lê Lợi, KV 1, phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang để thu hồi nợ.

7. Đình chỉ yêu cầu của bà Lý Thị Xinh và các đồng thừa kế của bà Xinh về yêu cầu hủy hợp đồng thế chấp tài sản số 7001-LCP-2011-00112/HĐTC ngày 22/02/2011 với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy.

8. Đình chỉ yêu cầu của bà Lý Thị Xinh và các đồng thừa kế của bà Xinh về yêu cầu ông La Văn Dũng, bà Huỳnh Thị Liên Hương trả lại số tiền 174.967.760đ.

Sau xét xử sơ thẩm bị đơn ông Dũng, bà Hương có đơn kháng cáo không nhất trí với toàn bộ bản án sơ thẩm trên.

Bản án dân sự phúc thẩm số 122/2019/DS-PT ngày 16/4/2019 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh quyết định:

1. Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của bà Lý Thị Xinh, có chị Huỳnh Tú Trân làm đại diện cho các đồng thừa kế quyền và nghĩa vụ tố tụng của bà Lý Thị Xinh.

2. Chấp nhận yêu cầu phản tố của bị đơn ông La Anh Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương.

3. Chấp nhận yêu cầu độc lập của Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy đối với ông La Anh Dũng.

4. Ông La Anh Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương có trách nhiệm hoàn trả cho những người thừa kế quyền và nghĩa vụ tố tụng của bà Lý Thị Xinh gồm bà Huỳnh Tú Trân, bà Huỳnh Tú Quyên, bà Huỳnh Tú Loan, ông Huỳnh Vũ Phong giá trị quyền sử dụng đất với số tiền là 315.540.000đ.

Công nhận quyền sở hữu nhà ở, quyền sử dụng đất ở cho ông La Anh Dũng và bà Huỳnh Thị Liên Hương, căn nhà và đất có diện tích 62,5m², thửa 232 và 255, tờ bản đồ số 17, tọa lạc tại số 29 Lê Lợi, Khu vực 1, phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang (có sơ đồ kèm theo).

Việc giao tiền và thủ tục công nhận quyền sở hữu nhà ở, quyền sử dụng đất ở được thực hiện cùng lúc, sau khi đã thanh toán số nợ theo hợp đồng vay và thế chấp tài sản của Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy

5. Buộc ông La Anh Dũng trả cho Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy (tính đến ngày 04/10/2017) tổng số tiền 731.929.615đ, trong đó có gốc là 381.750.000đ, lãi trong hạn là 260.914.194đ, lãi quá hạn là 89.265.421đ và lãi phát sinh theo hợp đồng để khi tất nợ. Ghi nhận sự tự nguyện của nguyên đơn về việc dùng phần đất và nhà số 29 Lê Lợi, Khu vực 1, phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang đảm bảo cho hợp đồng tín dụng số 7001-LAV-201400575/HĐTD ngày 25/01/2014 giữa ông La Anh Dũng với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy. Nếu ông Dũng không thanh toán cho Ngân hàng hoặc thanh toán không đầy đủ thì Ngân hàng có quyền yêu cầu phát mãi tài sản mà bà Xinh đã bảo lãnh là căn nhà và đất số 29 Lê Lợi, Khu vực 1, phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy, tỉnh Hậu Giang để thu hồi nợ.

6. Đình chỉ yêu cầu của bà Lý Thị Xinh và các đồng thừa kế của bà Xinh về yêu cầu hủy hợp đồng thế chấp tài sản số 7001-LCP-2011-00112/HĐTC ngày 22/02/2011 với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy.

7. Đình chỉ yêu cầu của bà Lý Thị Xinh và các đồng thừa kế của bà Xinh về yêu cầu ông La Văn Dũng, bà Huỳnh Thị Liên Hương trả lại số tiền 174.967.760đ.

Sau khi xét xử phúc thẩm bà Huỳnh Tú Trân (người thừa kế quyền nghĩa vụ tố tụng của bà Lý Thị Xinh) có đơn đề nghị xem xét theo thủ tục giám đốc thẩm đối với bản án dân sự phúc thẩm nêu trên.

Ngày 18/3/2020 Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao có Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 06/2020/QĐKNGĐT-VKS-DS đối với Bản án dân sự phúc thẩm số 122/2019/DS-PT ngày 16/4/2019 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh; đề nghị: Hội đồng thẩm phán - Tòa án nhân dân tối cao xét xử Giám đốc thẩm hủy Bản án dân sự phúc thẩm nêu trên và giữ nguyên Bản án dân sự sơ thẩm số 49/2017/DS-ST ngày 06/10/2017 của Tòa án nhân dân tỉnh Hậu Giang.

Quyết định giám đốc thẩm số 31/2020/DS-GĐT ngày 11/6/2020 của Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao chấp nhận kháng nghị nêu trên của Viện kiểm sát nhân dân tối cao; Hủy bản án dân sự phúc thẩm nêu trên và bản án dân sự sơ thẩm số 49/2017/DS-ST ngày 06/10/2017 của Tòa án nhân dân tỉnh Hậu Giang để xét xử sơ thẩm theo quy định của pháp luật.

3. Những vi phạm và những vấn đề cần rút kinh nghiệm trong công tác kiểm sát vụ án này.

Về nội dung: Theo giấy chứng nhận của chính quyền địa phương, công an phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy đều có nội dung gia đình ông Dũng đăng ký hộ khẩu thường trú tại địa chỉ số 29 đường Lê Lợi, phường Ngã Bảy; vợ và con ông Dũng đi Mỹ và chưa có quốc tịch Mỹ. Đồng thời, nhà đất tranh chấp trên gia đình ông Dũng không còn trực tiếp quản lý, sử dụng đã cho bà Đặng Thị The thuê. Công văn số 223/TA-VP ngày 01/6/2020 của Tòa án nhân dân tỉnh Hậu Giang có nội dung: Hiện ông Dũng không còn ở địa chỉ trên và nhà đất tại địa chỉ này ông Dũng đang cho thuê. Do vậy, Tòa án cấp phúc thẩm chỉ căn cứ theo các giấy xác nhận trên của chính quyền địa phương và của Công an phường Ngã Bảy có nội dung nêu trên nhận định gia đình ông Dũng, bà Hương đang sinh sống ổn định tại địa chỉ trên để công nhận quyền sở hữu nhà ở và quyền sử dụng đất cho ông Dũng là chưa đánh giá khách quan toàn diện chứng cứ trong vụ án, nên buộc vợ chồng ông Dũng trả lại giá trị nhà đất mà không buộc trả bằng hiện vật là không đúng.

Tại phiên tòa phúc thẩm, quan điểm của Kiểm sát viên đề nghị giữ nguyên bản án sơ thẩm. Bản án phúc thẩm quyết định trái quan điểm nhưng sau khi xét xử Kiểm sát viên không báo cáo lãnh đạo Viện để thông báo cho Viện kiểm sát nhân dân tối cao thực hiện thẩm quyền kháng nghị giám đốc thẩm.

Về tố tụng: Người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan trong vụ án này là Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam, Tòa án cấp sơ thẩm và phúc thẩm xác định Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh thị xã Ngã Bảy là không đúng.

Tòa án phải xác minh làm rõ người thuê nhà của ông Dũng và đưa họ vào tham gia tố tụng với tư cách là người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan theo quy định tại Khoản 4 Điều 68 BLTTDS năm 2015.

Từ vụ án trên Viện kiểm sát nhân dân tối cao thông báo để các Viện kiểm sát nhân dân các cấp nghiên cứu cùng rút kinh nghiệm chung, nhằm nhận diện được các vi phạm tương tự, nâng cao công tác kiểm sát giải quyết các vụ án dân sự và thực hiện tốt Chỉ thị số 10/CT-VKSTC ngày 06/4/2016 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao về tăng cường công tác kháng nghị phúc thẩm, giám đốc thẩm, tái thẩm các vụ việc dân sự, vụ án hành chính.

Nơi nhận:

- Đ/c Viện trưởng VKSND tối cao (để bc);
- Đ/c Nguyễn Duy Giảng-PVT-VKSNDTC (để bc);
- VKSND 63 tỉnh, thành phố;
- VKSND cấp cao 1, 2, 3;
- Lưu VT, V9
(72 bản)

**TL. VIỆN TRƯỞNG
KT. VỤ TRƯỞNG
VỤ KIỂM SÁT VIỆC GIẢI QUYẾT
CÁC VỤ VIỆC DÂN SỰ,
HÔN NHÂN VÀ GIA ĐÌNH
PHÓ VỤ TRƯỞNG**

Nguyễn Thị Kiều Diễm

